ENGLISH, THE GLOBAL LANGUAGE: COMPLEXITY AND DIVERSITY

Violeta Negrea, Prof., PhD, "Dimitrie Cantemir" Christian University

Abstract: The development of the relation between English language and its social environment gives rise to the natural language system territorial extension behavior. The article investigates the possibility to adopt the approach of complex system to search and predict the evolution of English language phenomenon as a global language.

Keywords: English, lingua franca, territorial extension, complex system approach, language behavior prediction.

Motto:

"Omenirea are nevoie de un nou tipar de gândire pentru a supraviețui și a trece într-o etapă superioară de dezvoltare."

"A new type of thinking is essential if mankind is to survive and move towards higher levels."

Albert Einstein

Dacă în ierarhia limbilor materne vorbite în Europa, limba engleză se află abea pe locul, doi, alături de italiană, cu 13%, după limba germană cu 16% se constată o modificare considerabilă a cifrelor în privința opțiunii pentru limba engleză ca limbă secundară. La nivelul Europei, limba engleză se situează, la acest capitol, pe locul întîi, cu un procent de 38% vorbitori, în vreme ce germana coboară pe locul trei, cu 11%, în ierarhia celor mai răspândite cinci limbi secundare.Percepția utilității limbii engleze în rândul europenilor se ridică la 67%, urmată la distanță considerabilă de germană, cu doar 17%. [1]

Extinderea teritorială și diversificarea dialectală a limbii engleze în lume a fost începută de coloniștii britanici pe continental nou-descoperit de Columb și continuată de Imperiul britanic prin suprapunerea structurilor limbii engleze peste limbile locale generând idiomuri specifice fiecărui teritoriu. Acesta a fost doar începutul…Detaliile cifrice dar și cele referitoare la domeniile în care comunicarea internațională se face preponderant în limba engleză, aduc argumente, de necontestat, în favoarea constituirii limbii engleze drept instrumentul de comunicare al globalizării.

Când Germania a semnat acordul de alianță cu Japonia în 1940 împotriva Angliei și SUA, miniștrii de externe ale acestor țări și-au susținut discursurile în… limba engleză. Când Papa Ioan Paul al II-lea a călătorit în Orientul Mijlociu pentru a reface drumul lui Cristos, s-a adresat creștinilor, musulmanilor, evreilor, nu în latină, nici în arabă sau ebraică nici în poloneza maternă, ci în limba…engleză"[2]

Limba engleză este azi principalulinstrument de lucru al Uniunii Europene, a Băncii Centrale Europene, a Fondului Monetar Internațional, a grupului ASEAN[3], etc.

S-a ajuns, chiar, la constucția voluntară a unor limbaje profesionale standardizate, restrictive, derivate din limba engleză, precum cel al comunității operatorilor de nave maritime sau a celor aeriene, SMCP[4],etc.

Factori extralingvistici, precum politicile și condiționările economice, sociale, culturale, accentuează procesul de globalizare, determină extinderea teritorială a limbii engleze, ca limbă de circulație secundară[5] sau străină[6], chiar dacă prognoza restrângerii acesteia, ca limbă nativă, este de cinci până la opt procente până în 2050. Teritorii precum India folosesc limba engleză ca limbă

[1] http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_399_380_en.htm
[2] Ted Anthony, editor la Associated Press
[3] Asociație a țărilor din S-E Asiei www.aseansec.org
[4] http://en.wikipedia.org/wiki/Standard_Marine_Communication_Phrases
[5] Limbă care beneficiază de un statut oficial sau semi-oficial
[6] David Graddol, "Declinul vorbitorului nativ"

BDD-V51 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:36:07 UTC)

secundară, aceasta fiind singurul instrument de comunicare între vorbitorii celor cincisprezece limbi ale continentului…

In aceste condiții, a rămas, oare limba engleză, aceeași limbă care se vorbea de către populația lipsită de educație a insulelelor britanice, după năvălirea normandă, despre care vorbea Robert Gloucester[7]?

Fenomenul la care asistăm demonstrează că dacă teritoriul național nu se poate extinde decât ocazional[8] și temporar, limba poate să depășească limitele spațiului său geografic și cultural printr-un proces de dezvoltare și diversificare lingvistică sub influența unor factori lingvistici și extralingvistici.

Chiar dacă extinderea sa teritorială este însoțită uneori, de dispariția ireversibilă a unor limbi și culturi cu răspândire locală, (*Catawba*[9] (Massachusetts), *Eyak* (Alaska)[10] limbi dispărute din Paua Noua Guinee, Indonezia, Nigeria, India, Mexico, Camerun, Australia, Brazilia, și altele) [11], limba engleză dovedește o mare flexibilitate în selecția, integrarea și valorizarea, cel puțin parțială, a acestora, printr-un amplu și statornic proces de diversificare ce o transformă în instrumentul lingvistic de comunicare complex, global, de care omenirea are nevoie azi.

Care este viitorul acestei escalade teritoriale a limbii engleze?

Reprezintă acesta, un proces care poate fi anticipat, chiar manevrat?

Prezentul articol sugerează că statutului de *lingua franca*[12] al limbii engleze poate fi interpretat din perspectiva teoriei *complexelor sistemice* folosit în modelarea și simularea evolutiei proceselor din domeniul informatic, biologic, economic, antropologic, etc.

Cercetarea unui *complex sistemic* vizează investigarea comportamentului independent al elementelor componente, funcționarea agregată a acestora și tipurile de relații pe care sistemul din care acestea fac parte le stabilește cu mediul în care operează. Simularea modelului final urmărește stabilirea parametrilor comportamentului agregat al acestuia, pe baza informațiilor statistice, teoriilor informatice și a dinamicii non-lineare[13]. Chiar dacă noțiunile nu sunt încă pe deplin conturate, datorită noutății abordării, Neil Johnson[14] consideră că acestea se definesc și funcționează potrivit principiilor *științei complexității*[15]. In prezent evoluția climei pe termen lung, fluctuația prețurilor, funcționarea memoriei, sunt doar câteva domenii unde această știință și-a găsit aplicabilitatea.

Viziunea *complexității sistemice* în cazul studiilor lingvistice vizează funcționarea limbii ca sistem natural cu interacțiune multiplă, concurențială între idiomuri, componente de ordin social, economic și cultural în vederea monitorizării fenomenului și planificării politicilor lingvistice.

---

[7]Robert of Gloucester (1260–1300) istoric britanic a cărui cronică a supraviețuit în 16 volume scrise de mână. Prima parte este o traducere a lui Geoffrey of Monmouth și William Malmesbury Historia regum Britanniae iar cea de-a doua este un document complex, despre istoria insulelor britanice sub ocupația normandă, care valorifică mai multe surse.

[8]Rusia „Inamicul natural al României”, eseu scris de Pamfil Șeicaru, citat și remodelat în revista Historia, XIV, nr 147

[9]Cunoscute sub denumirea Issa ori Esaw sau Iswä mai ales Iswa (Catawba: iswa - “râu”); limba unui trib federalizat din SUA recunoscut drept american nativ

[10] Limbă dispărută vorbită de populația Eyak localizată în zona S-E din Alaska, aproape de gurile râului Copper

[11] http://www.unesco.org/culture/languages-atlas/en/atlasmap.html

[12] Noțiunea este cunoscută și sub alte denumiri, ca de pildă limbă-punte, limbă vehiculară, și este folosită pentru a defini acea limbă a treia folosită în mod sistematic în comunicare de către persoane ce vorbesc limbi materne diferite (Viacheslav A. Chirikba, "The problem of the Caucasian Sprachbund", p.31)

[13] Concept matematic folosit în modelarea matematică a unui fenomen, care se referă la dependențele temporale ale acestuia într-un spațiu geometric

[14] Profesor defizică la Universitatea din Miami, unde predă fizica comportamentelor colective și proprietățile complexe emergente în sistemele lumii reale

[15] Nouă abordare de investigație științifică a comportamentului unui complex sistemic natural, rezultat din relațiile interne ale componentelor acestuia, pe de-o parte, și intercțiunea sistemului cu mediu în care acesta operează, pe de altă parte.

BDD-V51 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:36:07 UTC)

In cazul limbii engleze, se urmăreşte evoluţia acesteia ca limbă globală şi globalizantă. (Melanie Mitchell and Mark Newman, 2002). Competiţia *simetrică* şi *asimetrică*[16] a limbilor pentru noi teritorii justifică evaluarea limbii engleze nu doar ca fenomen lingvistic sigular, ci ca sistem complex datorită *structurii* sale *comportamentale emergente*[17]. Evoluţia globalizantă a limbii engleze şi a formelor ei dialectale, - americană, australiană, etc., a limbilor de contact pidgeon, creole[18], etc., este rezultatul interacţiunii unor factori de o mare diversitate. Aşadar, dinamismul comportamental al limbilor engleze[19] se exprimă sistemic, ca proces de flexibilizare şi adaptare lingvistică a instrumentului de comunicare propriu-zis la mediul social, politic, cultural, profesional în care acestea evoluează, generator de varietăţi lingvistice. Presiunea exercitată de acest proces decurge din confruntarea limbii engleze cu idiomuri cu putere redusă de adaptare într-un mediu definit şi care se concretizează în dezvoltarea unor dialecte distincte, capabile să ocupe nişe sociale sau profesionale.

Construcţia modelului lingvistic în contextul ştiinţei *complexităţii sistemice* se bazează pe identificarea, selecţia factorilor reprezentaţi prin indicatori măsurabili, interpretabili din punct de vedere cantitativ şi calitativ. (Melanie Mitchell and Mark Newman, 2002)

Simularea proceselor lingvistice pune la dispoziţia cercetătorilor un model lingvistic complex, rezultat al interacţiunii diferiţilor factori lingvistici şi extra-lingvistici, în măsură să evidenţieze procesele care au loc în mod real, natural. Prelucrarea algoritmilor lingvistici în valori matematice interpretabile urmăreşte cu fidelitate comportamentul selectiv şi adaptabil al idiomului la mediu şi procesul de extindere teritorială a acestuia. (J.H. Holland, 1992). Dezvoltarea simulării lingvistice la nivel macrostructural vizează şi involuţia acelor idiomuri care îşi pierd capacitatea de selecţie a propriilor elemente adaptabile.

Expresia matematică a indicatorilor intra şi extralingvistici este de natură să contribuie atât la identificarea, analiza şi prognoza proceselor lingvistice evolutive, cât şi la identificarea unor metode şi tehnici noi în învăţământul limbilor străine, care se pot desprinde din chiar rezultantele modelului lingvistic obţinut.

Insuşirea şi implementarea terminologiei şi tehnicilor din domeniul *complexităţilor sistemice* folosite în cercetarea altor domenii de interes are menirea de a capacita şi studiul comportamentului sistemic global al limbii engleze. Valorizarea statistică a parametrilor specifici, precum *energia* şi *capacitatea lingvistică*[20] de adaptare la mediu furnizează informaţiile necesare configurării dinamicii evoluţiei dialectale ale acesteia. (S. Wright, 1967: 165-179). Stabilirea cu rigurozitate matematică a parametrilor mediului de implementare cît şi a coordonatelor adecvării lingvistice conduc la trasarea evoluţiei viitoare a limbii engleze globale, ca sistem lingvistic complex. (S.A. Kauffman, 1993)

Considerăm oportună folosirea metodei simulării şi modelării agentului lingvistic în studiul extinderii teritoriale a limbii engleze care să contribuie la înţelegerea fenomenului şi perspectivei acestuia, ca parte a teoriei evoluţiei, concepută şi dezvoltată de ştiinţa complexităţii sistemice.

Bibliography

Baugh Ac. and Cable T. A History of the English language (5th ed), Routlege, 2002
Crystal, David. (1997) English as a Global Language, Cambridge University Press

[16] In competiţiasimetrică, resursele interne şi cele interne sunt folosite de către toţiparticipanţii în mod egal, în vreme ce în competiţia asimetrică, concurentul cu cel mai mare potenţial, poate folosi cea mai mare parte a resurselor

[17] Conceptul există încă din vremea lui Aristotel, John Stuart Mill (1876) şi Julian Huxley (1947); termenul de comportament emergent a fost definit de filozoful G.H. Lewes ca o formă de cooperare între elemente sistemice diferite, care nu pot avea drept rezultat suma forţelor care acţionează în aceeaşi direcţie sau diferenţa acestora când acţionează în sens opus. Economistul Jeffrey Goldstein îl defineşte mai specific printr-o structură nouă, coerentă, rezultat al unui proces de reorganizare al unui complex sistemic

[18] Limbi artificiale care se dezvoltă pe structura unei limbi naturale pentru uzul unor comunităţi mici sau profesionale

[19] Pluralul se referă la varietăţile limbii engleze

[20] Terminologie folosită de ştiinţa complexităţii sistemice adaptată de autoare domeniului lingvistic

BDD-V51 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:36:07 UTC)

Crystal, David. (2003) The Cambridge Encyclopedia of the English Language (2nd ed) Cambridge University Press

Chirikba, Viacheslav A., (2008) "The problem of the Caucasian Sprachbund" in Pieter Muysken, ed., *From Linguistic Areas to Areal Linguistics*

Graddol, David (2013), "The Decline of the Native Speaker", *AILA Review*

J.H. Holland, (1992). Adaptation in Natural and Artificial Systems. MIT Press, Cambridge, MA

Lewes, G.H. (1875), *Problems of Life and Mind (First Series)*, London: Trübner,

Lewin, Roger (2000), *Complexity - Life at the Edge of Chaos* (second ed.), University of Chicago Press

Mitchell, Melanie; Newman, Mark. (2002) Complex system Theory and Evolution, in Encyclopedia of Evolution, Oxford University Press, New York

S.A. Kauffman. (1993) The Origins of Order: Self Organization and Selection in Evolution. Oxford University Press, New York

The New International Webster's Comprehensive Dictionary of the English Language, (1996) chairman Allen Walker Read, Trident Press International

S. Wright. (1967) Surfaces of selective value. Proceedings of the National Academy of Science,USA

BDD-V51 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:36:07 UTC)